РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министър на образованието и науката

Проект!

№…….……

……. 2025 г.

ДО
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Д О К Л А Д

от Красимир Вълчев – министър на образованието и науката

Относно: *проект на Постановление на Министерския съвет за допълнение на нормативни актове на Министерския съвет и добавяне на нова защитена специалност „Медицинска сестра“ в Списъка на професионални направления и защитени специалности по чл. 95, ал. 7, т. 8 от Закона за висшето образование*

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛИ,
УВАЖАЕМА ГОСПОЖО МИНИСТЪР,
УВАЖАЕМИ ГОСПОДА МИНИСТРИ,

На основание на чл. 31, ал. 2 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация и чл. 9, ал. 3, т. 16 от Закона за висшето образование предлагам на Вашето внимание проект на Постановление на Министерския съвет за допълнение на нормативни актове на Министерския съвет.

С предложения проект на нормативен акт се допълва Постановление № 64 на Министерския съвет от 2016 г. за условията и реда за утвърждаване броя на приеманите за обучение студенти и докторанти в държавните висши училища и за приемане на Списък на

ПРОЕКТ

приоритетните професионални направления и на Списък на защитените специалности (обн., ДВ, бр. 26 от 2016 г.; изм. и доп., бр. 69 от 2016 г., бр. 24 и 66 от 2017 г., бр. 19 от 2018 г., бр. 10 и 55 от 2019 г., бр. 9 и 96 от 2020 г., бр. 20 и 87 от 2021 г., бр. 95 от 2022 г., бр. 41 и 72 от 2023 г. и бр. 39 от 2024 г.), като в приложение № 3 към чл. 8 се създава ред 30, и в Постановление № 283 на Министерския съвет от 2021 г. за приемане на Списък на професионални направления и защитени специалности по чл. 95, ал. 7, т. 8 от Закона за висшето образование (обн., ДВ, бр. 70 от 2021 г., изм., бр. 68 от 2022 г.), като в приложение № 1 към чл. 1, в т. II. Защитени специалности се създава ред 19, като по този начин специалността „Медицинска сестра“ се включва като нова защитена специалност от професионално направление „Здравни грижи“ и същата се освобождава от такси за обучение.

Необходимостта от предложеното постановление е породена от Решение на Народното събрание за предприемане на мерки и действия за подобряване осигуреността на системата на здравеопазването на Република България с медицински сестри и акушерки, обн. в ДВ. бр. 68 от 13.08.2024 г., и разработената от Министерството на здравеопазването Стратегия за предприемане на мерки и действия за подобряване осигуреността на системата на здравеопазването на Република България с медицински сестри и акушерки.

В проекта на Стратегия за предприемане на мерки и действия за подобряване осигуреността на системата на здравеопазването на Република България с медицински сестри и акушерки се посочва, че основният проблем пред човешките ресурси в здравеопазването в България е критично ниският брой медицински сестри в цялата страна. За последните 33 години броят на медицинските сестри е намалял почти 2 пъти – от 53 810 през 1990 г. на 28 570 през 2023 г. по данни на Националния статистически институт (НСИ), за разлика от лекарите, при които се наблюдава увеличение – от 28 497 през 1990 г., когато населението е било около 8,7 млн. души, до 29 911 през 2023 г., когато населението е намаляло на 6,4 млн. души. Съответно осигуреността с медицински сестри пада от 62,1 на 10 000 души население през 1990 г. до 44,3 ‰ през 2023 г. (намаление с 28,7%), а на лекарите се увеличава от 32,9 ‰ през 1990 г. на 46,4 ‰ през 2023 г. (увеличение с 41%).

За разлика от устойчивото увеличаване броя на лекарите при медицинските сестри тенденцията е отрицателна – видно от данните, предоставени от Българската асоциация на професионалистите по здравни грижи (БАПЗГ), в която са задължени да членуват всички практикуващи медицински сестри. По данни на БАПЗГ броят на медицинските сестри до 35-годишна възраст през 2010 г. е бил 3 186, докато през 2023 г. е 2 224, като след 2011 г. относителният им дял е трайно под 10% от общия брой медицински сестри. Драстично намаление се отчита в броя и относителния дял и на медицинските сестри във възрастовата група 35 – 44 г. – през 2010 г. те са били 7 831 (30,17%), докато през 2023 г. са едва 2 835 или 11,62% от общия брой медицински сестри.

ПРОЕКТ

Следва да се отбележи, че за оптималното функциониране на здравната система е прието съотношението на медицински сестри към лекари да е поне 2:1, докато в България през 2023 г. то е едва 0,96:1.

Предвид ясно очертаната трайно негативна тенденция и изключително обезпокоителните й въздействия върху системата на здравеопазването през следващите години, е необходимо спешно да се вземат мерки за преодоляването й с цел обезпечаване с необходимите кадри. Една от идентифицираните възможности в тази посока е освобождаването на специалността „Медицинска сестра“ от такси за обучение.

Във връзка с изложеното с проекта на Постановление се предлага допълнение на Постановление № 64 на Министерския съвет от 2016 г. за условията и реда за утвърждаване броя на приеманите за обучение студенти и докторанти в държавните висши училища, за приемане на Списък на приоритетните професионални направления и на Списък на защитените специалности. Към Списъка на защитените специалности по чл. 1, т. 3 на цитираното постановление се добавя нова защитена специалност „Медицинска сестра“ от професионално направление „Здравни грижи“. По този начин се осигурява възможност студентите в тази специалност да бъдат освободени от заплащане на такси в държавните висши училища съгласно разпоредбите на чл. 95, ал. 7, т. 8 от Закона за висшето образование.

За да се реализира освобождаване на студентите в специалност „Медицинска сестра“ от заплащане на такси, с настоящия проект на акт се допълва и Постановление № 283 на Министерския съвет от 2021 г. за приемане на Списък на професионални направления и защитени специалности по чл. 95, ал. 7, т. 8 от Закона за висшето образование. В приложение № 1 към чл. 1, в т. II. Защитени специалности се добавя нова защитена специалност „Медицинска сестра“.

При запазване на утвърдения за учебната 2024/2025 година прием по специалност „Медицинска сестра“ предложеният проект на постановление ще обхване общо до 1000 студенти редовна форма на обучение, които ще бъдат приети в първи курс през учебната 2025/2026 година в 10 държавни висши училища.

Средствата за компенсиране на разходите за освобождаване от такси се изчисляват по реда на чл. 3 на Постановление № 283 на Министерския съвет от 2021 г. въз основа на средния размер на таксата за обучение за предходните 4 учебни години, умножен по броя на приетите за обучение студенти в редовна и задочна форма, индексирана с процента на увеличение на средствата за издръжка на обучение, определени съгласно чл. 91, ал. 2, т. 1 - 3 от Закона за висшето образование за съответната бюджетна година спрямо предходната. Прогнозният размер на средства за прилагането на предложената мярка за първия семестър на приетите в първи курс студенти на учебната 2025/2026 година е в размер на 782 702 лв., които не са

ПРОЕКТ

планирани по бюджетите на училищата и следва да бъдат осигурени допълнително от централния бюджет за 2025 година.

За следващите учебни години предвид освобождаването от такси на още един курс на обучение за всяка година, за учебните 2025/2026, 2026/2027 и 2027/2028 години броят на освободените от такси студенти ще бъде 2 000, 3 000 и 4 000. Към средствата за компенсиране на разходите за освобождаване от такси за следващите бюджетни години следва да се добави и допълнителното финансиране за бюджетна година в размер на 20 000 лв., предвидено в чл. 3, ал. 1, т. 1 на Постановление № 162 на МС от 2001 г. за определяне на диференцирани нормативи за издръжка на обучението за един студент по професионални направления. Необходимите допълнителни средства през 2025, 2026 и 2027 години ще бъдат съответно 3 125 286 лв., 7 468 386 лв. и 14 665 279 лв. и ще бъдат планирани със закона за държавния бюджет за съответната година по бюджетите на съответните държавни висши училища.

Предложеният проект на акт води до въздействие върху държавния бюджет, поради което към него е приложена финансова обосновка по формата на Приложение № 2.2 към чл. 35, ал. 1, т. 4, буква „а“ от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

Проектът на Постановление на Министерския съвет е публикуван на интернет страницата на Министерството на образованието и науката и на Портала за обществени консултации.

Изискването на чл. 28, ал. 2, т. 5 от Закона за нормативните актове за анализ за съответствие с правото на Европейския съюз не е приложимо към представения Проект на акт.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛИ,
УВАЖАЕМА ГОСПОЖО МИНИСТЪР,
УВАЖАЕМИ ГОСПОДА МИНИСТРИ,

Предвид гореизложеното и на основание чл. 8, ал. 2 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация и чл. 9, ал. 3, т. 16 от Закона за висшето образование предлагам Министерският съвет да обсъди и приеме проекта на Постановление на Министерския съвет за актуализиране на Списъка на защитените специалности, приет с ПМС № 64 от 25.03.2016 година.

КРАСИМИР ВЪЛЧЕВ

Министър на образованието и науката

ПРОЕКТ